

Інфомедійна грамотність — невід’ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти

Збірник статей

Київ
Академія української преси
Центр вільної преси
2021

Ганна Йордан, Галина Синоруб ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В МАЙБУТНІХ МЕДІЙНИКІВ (НА ПРИКЛАДІ БІНАРНОГО ОНЛАЙН-ЗАНЯТТЯ З ДИСЦИПЛІН «ЖУРНАЛІСТСЬКИЙ ФАХ: ІНТЕРНЕТ-ЖУРНАЛІСТИКА» ТА «ЖУРНАЛІСТСЬКИЙ ФАХ: ФОТОЖУРНАЛІСТИКА»)	167
Тетяна Качак РОЗВИТОК МЕДІАГРАМОТНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ»	173
Єлизавета Ковтун ФОРМУВАННЯ МЕДІЙНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	182
Тетяна Коноваленко, Юлія Надольська ФОРМУВАННЯ ІНФОМЕДІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН	187
Тетяна Коноваленко, Анатолій Солоненко ВПЛИВ ПРОЄКТУ «ВИВЧАЙ ТА РОЗРІЗНЯЙ: ІНФО-МЕДІЙНА ГРАМОТНІСТЬ» НА МОДЕРНІЗАЦІЮ ЗМІСТУ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ	195
Анастасія Кузнєцова, Дарія Лукьяненко ВИВЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ ШЛЯХОМ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ІНФОМЕДІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ	202
Оксана Кучерук БЛОГ ВИКЛАДАЧА ЯК ОСВІТНІЙ МЕДІАРЕСУРС ТА ЙОГО РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ІНФОМЕДІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА	210
Галина Лещук МЕДІАКОМПЕТЕНТНІСТЬ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ	218

Кузнєцова Анастасія Миколаївна,

старший викладач кафедри теорії й методики мовно-літературної та художньо-естетичної освіти Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Лукьяненко Дарія В'ячеславівна,

кандидат філологічних наук, учитель української мови і літератури Миколаївської ЗОШ I–III ступенів № 31 Миколаївської міської ради

ВИВЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ ШЛЯХОМ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ІНФОМЕДІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ

Анотація. У статті запропоновано добірку дидактичного матеріалу для практичної реалізації означеної проблеми до теми «Література рідного краю. Поетична творчість Сашка Обрія». Представлено систему вправ для ефективної інтеграції інфомедійної грамотності й української літератури.

Ключові слова: регіональні художні тексти, інфомедійна грамотність, критичне мислення, візуальна грамотність, аналіз інформації.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Здобувачі освіти XXI століття – це покоління, що живе «в динамічному інформаційному світі», «перебуває в полоні віртуального середовища» і має кліпове, фрагментарне мислення [4]. Тому надважливим завданням шкільного курсу української літератури є утвердження культу читання як запоруки успіху й саморозвитку протягом життя, чинника здобуття важливого життєвого досвіду.

Це стає можливим завдяки добору цікавих, захопливих сучасних творів – таких, що вражають емоційно, а також завдяки продуктивному вико-

ристанню міжпредметних зв’язків на уроці української літератури. Так, інтеграція інфомедійної грамотності й регіональних художніх текстів дозволить не тільки ознайомити учнів із молодими авторами Миколаївщини та їхніми творами, а й реалізувати зв’язок літератури з життям, розвинути головні компетентності інфомедійної грамотності як ключові вміння XXI століття.

Мета дослідження — створити добірку дидактичного матеріалу для практичної реалізації означеної проблеми до теми «Література рідного краю. Поетична творчість Сашка Обрія».

Для реалізації мети необхідно виконати низку **завдань**: проаналізувати поетичні твори Сашка Обрія («Голодні соцмережі», «Гаджети»), розкрити їхню проблематику, визначити художню цінність; розвивати й удосконалювати навички критичного і творчого мислення, зв’язного монологічного й діалогічного мовлення, уміння ефективно взаємодіяти в різних формах, навички етичного спілкування, уміння аналізувати візуальну інформацію; зацікавити творчістю нашого земляка, виховувати інтерес до літератури як мистецтва; спонукати до подальшого професійного й особистісного розвитку.

Клас: 9-11.

Компетентності:

- літературна;
- читацька;
- мовленнєва/державомовна;
- комунікативна;
- компетентності інфомедійної грамотності;
- уміння вчитися впродовж життя.

Компетентності інфомедійної грамотності:

- інформаційна грамотність;
 - критичне мислення;
 - візуальна грамотність;
 - соціальна толерантність;
 - стійкість до впливів;
 - інноваційність, розвиток креативності.
- Переваги розробки:
1. Інтеграція ключових компетентностей концепції НУШ і медіаграмотності.
 2. Популяризація регіональних текстів (література Миколаївщини).
 3. Використання маловідомих недосліджених художніх текстів XXI століття на актуальну для молоді тематику.

Вправа 1. Прочитайте вірш Сашка Обрія «Голодні соцмережі». Спрогнозуйте, скільки років автору, хто він за фахом.

Наче хтось напустив в мою душу іржі,
Кислотою чимдуж роз’ятрив її струни –
Я невірником втрапив до соцмережі,
Осушивши солодкий з отрутою трунок...
На руках і ногах я не маю оков,
Та міцніш, ніж кайданами, воля закута.
І у жилах скипає розбурхана кров,
Лиш коли інтернет мене вабить у пута!
Добровільно в заточення йду без пи-

тань,

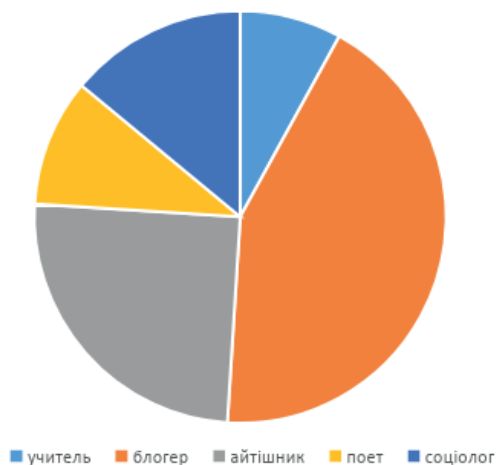
Не пручаючись... – наче приречений смертник,

Від «Вконтакте» й «Фейсбука» в мені пророста
Безліч коренів, безліч мотузок інертних.
Чи довічно, мов кролик, вклоняться їм,
Лжепророкам сучасним, що манять в тенета?
Хто кого? – Може ви мене, я вас, мо', з'їм?
Апетити зростають в очах інтернету! [1, с.
339–340]

Узагальнення прогнозів

Прогнозовані відповіді опитаних

Відскануйте QR-код і зіставте Ваш прогноз із
біографією Сашка Обрія.

Вправа 2.1 Попрацюйте в малих групах,
об'єднавшись за темами «Фейсбук», «Твіттер», «Ин-
стаграм», «Ютуб». Проаналізуйте символ із інтер-
нету: чи може він бути візуалізацією ліричного ге-
роя? Аргументуйте свою думку.

Джерело: <https://cutt.ly/4rvhR2w>

Вправа 6. Робота в «трійках», сформованих за власними вподобаннями.

З'ясуйте значення слова «гаджет», скориставшись різними джерелами.

Результати представте у форматі діаграми Вена.

A, Б, В – відмінне

Примітка. Кількість кіл залежить від кількості джерел.

Вправа 7.1. Прочитайте вірш Сашка Обрія. Поміркуйте, чому в назві автор використовує малу літеру?

гаджети

Снять про гаджети сини.

Кожен з них придбає гаджет.

Влітку, взимку й восени.

Ох і гад же ти, ой гад же!

Ти збираєш данину,
крадучи увагу й спокій.
Хлопчаки і дами, ну!
Ну ж бо, ситі лежебоки!

Гаджет з вас віршовки в’є.
Гаджет вам себе навішав.
Вже Адамів замість Єв
полонить модель новіша.

Тора, Біблія й Коран
в стороні нервово курять:
Бог – один. І це – екран.
Хитрий вовк в овечій шкурі.

Вже й забули про пісні,
про танкі і про пивниці.
Щастя й горе – прописні.
Київ, Харків, Кропивницький

все запишуть в «світляки»,
смирно втупившись у сенсор.
Бачиш, сину, світ який –
гаджет більше має сенсу.

Гаджет – наш новий пророк –
світло в голови нестиме.
Гаджет краще всіх природ.
Наша віра, сила, стимул.

Мам і тат, бібліотек
ліпше, теплий і ребристий.
Певно, гаджет – це сам Пек.
Ох і наволоч мій пристрій!.. [1, с. 341]

Вправа 7.2. Що вважає гаджетом автор однойменного вірша? Чи поділяєте ви його думку? Згадайте визначення, з’ясовані за допомогою різних джерел (вправа б). Чи змінили ви свою думку щодо змісту слова «гаджет»?

Підсумок. Вправа 8.1. «Мій тайм-планер». Сплануйте свій інтернет-тиждень: запишіть види занять та орієнтовну кількість часу, витраченого на них.

Кількість витраченого часу в інтернеті							
Вид заняття / День тижня	пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд

Можливі види занять:

- Перегляд фільмів
- Серфінг
- Онлайн-ігри
- Навчання

- Перегляд передач соціокультурного змісту
- Перегляд розважальних передач
- Спілкування

Вправа 8.2. Підрахуйте кількість «витраченого» часу щодня впродовж тижня. Запишіть на наліпках.

Руханка «Ранжування»: учасники вишиковуються від найменшої кількості часу до найбільшої за кожним днем тижня.

Примітка: важливо з'ясувати, хто буде постійним «лідером»; хто «відстає»; хто посідає стабільне місце.

Чому саме в той чи той день тижня спостерігаємо найвищі / найнижчі результати? Наприклад, у понеділок за допомогою інтернету «знімаємо стрес» початку робочого тижня.

Домашнє завдання: проведіть опитування «Які гаджети потрібні школярам?» Визначте самостійно респондентів. Результати опитування представте у форматі інфографіки.

Висновки. Отже, імплементація компетентностей інформаційної грамотності під час вивчення регіональних художніх текстів дозволяє не тільки зацікавити учнів творчістю наших земляків, розвиваючи інтерес до літератури як мистецтва, а й удосконалювати інформаційну й візуальну грамотність, розвивати навички критичного мислен-

ня, соціальної толерантності, стійкості до впливів, інноваційність і креативність.

Список використаних джерел

1. Живлюща сила ємигії : Літературна антологія Миколаївщини : Для старшокласників / гол. вед. В. Шуляр; укл. В. Шуляр, Д. Лукьяненко. – Миколаїв : Іліон, 2019. – 356 с.
2. Громадянська відповідальність: 80 вправ для формування громадянської та соціальної компетентностей під час вивчення різних шкільних предметів. 5-9 клас. Посібник для вчителя / Рафальська М., Боярчук О., Герасим Н. та ін. – Київ, 2017. – 136 с.
3. Корнієвич Л. Як це – жити без соцмереж [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/watch/?v=553376885161407>
4. Навчальна програма «Українська література» для 5–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (за новим Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти): для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/onovlennya-12-2017/na-sajt-ukrayinska-literatura-5-9-z-chervonimdoc-2.pdf>

Abstract. *The article offers a selection of didactic material for the practical implementation of specified problem to the topic «Literature of the native land. Poetic heritage of Sashko Obriy». The system of exercises for effective integration of infomedia literacy and Ukrainian literature is presented.*

Key words: *regional literary texts, infomedia literacy, critical thinking, visual literacy, information analysis.*

